

DA

DA

DA

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 17.3.2010
KOM(2010)101 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-
PARLAMENTET**

**Ledsageforanstaltninger for bananer: støtte af en bæredygtig tilpasning i de vigtigste
AVS-bananeksporterende lande til de nye handelsmæssige realiteter**

Bananer¹ er af afgørende betydning for millioner af menneskers livsgrundlag og en vigtig kilde til eksportindtægter for mange udviklingslande². For nogle af disse stater er bananproduktion med henblik på eksport til EU en vigtig erhvervsaktivitet med multiplikatorvirkninger for resten af økonomien.

Bananeksporterende stater i Afrika, Vestindien og Stillehavet (AVS) har traditionelt haft præferenceadgang til EU-markedet. AVS-staternes præferencer er blevet kritiseret af andre medlemmer af Verdenshandelsorganisationen (WTO), og WTO's appelorgan har gentagne gange fordømt EU's fælles markedsordning. Appelorganet kræver i sin seneste kendelse af december 2008, at EU skal fastsætte en ny bunden toldsats for bananer.

I december 2009 paraferede EU en aftale om bananer med latinamerikanske bananeksporterende lande, som indeholder en tidsplan for nedsættelse af EU's mestbegunstigelsestold (MFN) på bananer. MFN-tolden vil blive nedsat fra i øjeblikket 176 EUR pr. ton til 114 EUR over en periode på syv til ni år.

Bananeksporterende AVS-lande vil fortsat have told- og kontingentfri adgang til EU-markedet. På grund af udviklingen i handelsordningerne, særlig som følge af MFN-liberaliseringen i WTO, vil nedskæringen af de bananeksporterende AVS-landes præferencemargen ske hurtigere end oprindeligt planlagt. Det er et problem, der skal løses på passende måde.

Europa-Kommissionen er indstillet på at hjælpe AVS-staterne med at tilpasse sig konsekvenserne af ændringerne af EU's importordning. Integration af alle udviklingslande i det multilaterale handelssystem og verdensøkonomien er et centralt udviklingsmål for EU. Europa-Kommissionen foreslår derfor at hjælpe de større bananeksporterende AVS-lande med at løse de problemer, som vil pådrage sig, ved hjælp af ledsageforanstaltninger for bananer. Foranstaltningerne skal ifølge forslaget gælde i fire år (2010-2013) og gennemføres med et budget på 190 mio. EUR. Kommissionen vil sammen med budgetmyndigheden undersøge muligheden for at forhøje dette beløb med 10 mio. EUR, hvis der bliver bevillinger til rådighed i løbet af den årlige budgetprocedure.

1. BAGGRUND

1.1. EU's handelsordning

Bananeksporterende stater i Afrika, Vestindien og Stillehavet (AVS) har traditionelt haft præferenceadgang til EU-markedet. Dette forhold er blevet kritiseret af andre lande, som er part i den almindelige overenskomst om told og udenrigshandel (GATT), og inden for rammerne af WTO-tvistbilæggelsesmekanismen siden oprettelsen af den fælles markedsordning for bananer i 1993.

¹ I denne meddelelse forstås der ved bananer den frugt, som handles på verdensplan under WTO-referencekode KN 08030019. Forskellige sorter bananer, herunder pisang, er en dagligvare, som ofte yder et væsentligt bidrag til en husholdnings fødevarer sikkerhed. Den dessertbanan, som fortrinsvis konsumeres på det europæiske marked, Cavendish-sorten, er den frugt, der hyppigst forekommer i handelen på verdensplan.

² Meddelelsen med titlen "Landbrugsråvarer: afhængighed og fattigdom - Forslag til en EU-handlingsplan" (KOM(2004) 89 af februar 2004) dannede i 2004 grundlaget for EU's nye engagement i landbrugsråvarer i udviklingslandene og indeholder strategiske retningslinjer for samarbejde.

EU introducerede efter adskillige WTO-tvister og efterfølgende reform af sin bananhandelsordning en ren toldordning den 1. januar 2006 med en anvendt told på 176 EUR pr. ton kombineret med et toldfrit toldkontingent på 775 000 tons for bananer med oprindelse i AVS-staterne. MFN-landene mente dog ikke, at denne situation var tilfredsstillende, og WTO's appelorgan har gentagne gange afsagt kendelse mod EU's fælles markedsordning for bananer, senest i december 2008.

I kølvandet af internationale forhandlinger og som følge af de verserende tvister i WTO har EU således været nødt til at fastsætte en ny bunden MFN-told på et niveau under 176 EUR pr. ton importerede bananer. I december 2009 paraferede EU efter langvarige og komplicerede forhandlinger en aftale om bananer med latinamerikanske bananeksporterende lande, som indeholder en tidsplan for nedsættelse af EU's mestbegunstigelsestold (MFN) på bananer.

Ved aftalen bilægges alle verserende tvister i WTO og indføres der en MFN-told, der nedsættes fra i øjeblikket 176 EUR pr. ton til 114 EUR over en periode på syv til ni år. AVS-staterne vil fortsat have told- og kontingentfri adgang til EU-markedet som del af økonomiske partnerskabsaftaler mellem AVS-regioner og EU, som har eksisteret siden januar 2008.

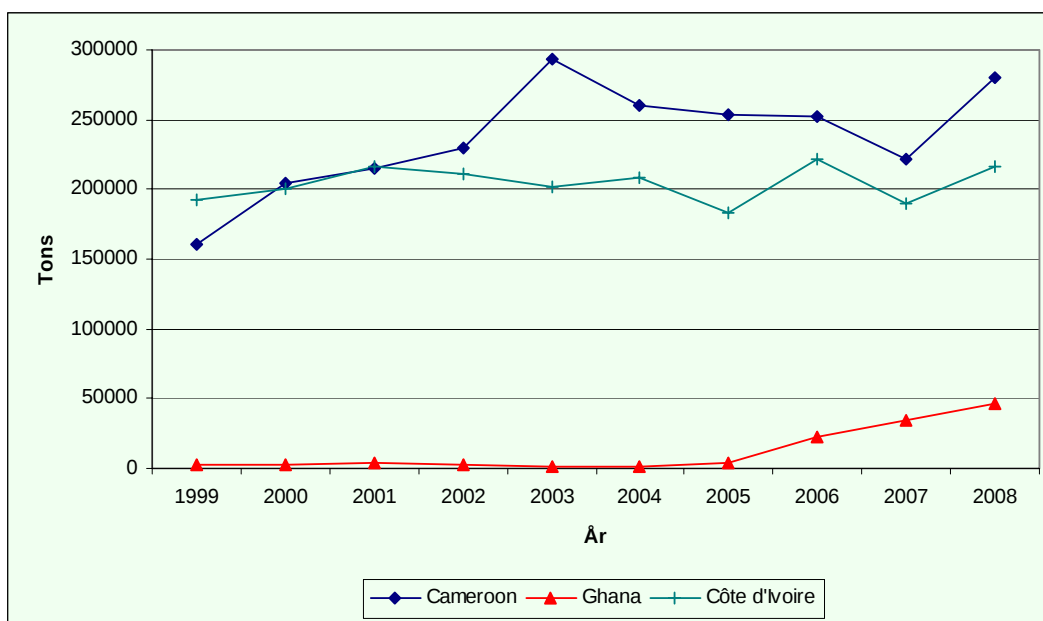
Ændringen af EU's toldordning indebærer en nedskæring af AVS-præferencemargenen. For at hjælpe AVS-bananleverandørlandene med deres tilpasningsproces forslår Europa-Kommissionen at fastlægge en række landespecifikke ledsageforanstaltninger for de største bananeksporterende AVS-stater. Foranstaltningerne skal bygge videre på tilpasningsprocessen, som blev lanceret med den særlige støtteordning (SSA) og den særlige ramme for bistand (SFA) til traditionelle AVS-bananleverandører (se punkt 1.3 nedenfor).

1.2. AVS-bananhandelen med EU

I de ti år siden 1999 er der fremvokset ti AVS-lande, som må betegnes som de største bananeksportører, idet hvert af disse i gennemsnit har leveret over 10 000 tons bananer om året til EU (bilag 1). I Afrika er det: Cameroun, Côte d'Ivoire og Ghana. I Vestindien er det: Belize, Dominica, Den Dominikanske Republik, Jamaica, St. Lucia, St. Vincent og Grenadinerne og Surinam. Figur 1 og 2 viser EU-importen fra disse lande mellem 1999 og 2008.

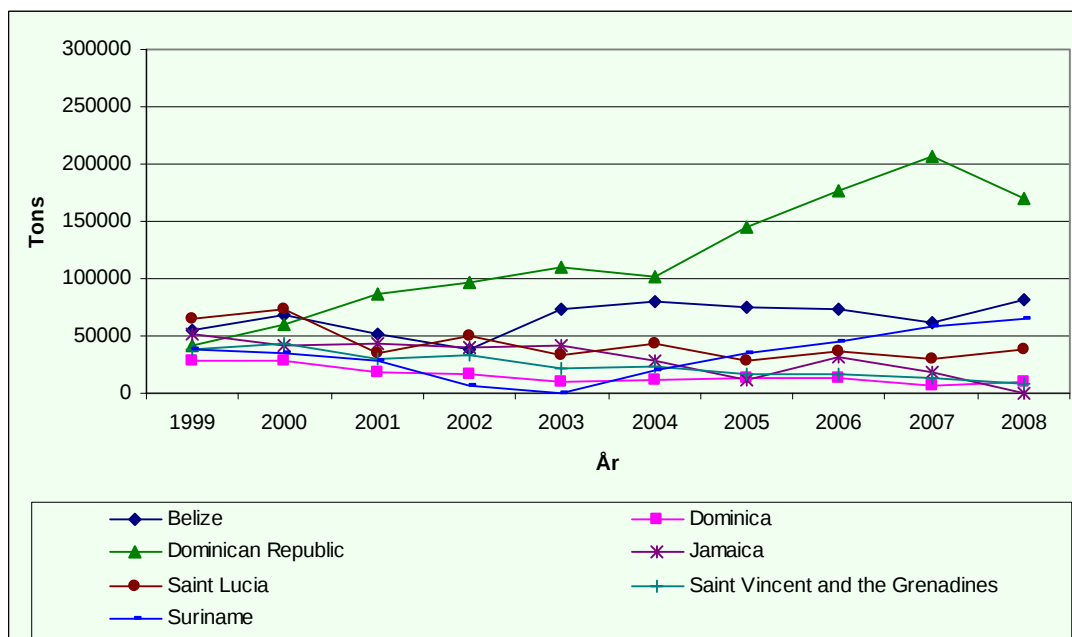
Tyve andre AVS-stater har igennem de sidste ti år leveret bananer til EU på et eller andet tidspunkt. Der har dog været tale om meget begrænsede mængder med et årligt gennemsnit på under 40 tons.

Figur 1: EU-import fra de vigtigste afrikanske bananleverandørlande, 1999-2008

Kilde: Comext, Eurostat, 2009.

Figur 2: EU-import fra de vigtigste vestindiske bananleverandørlande, 1999-2008

Kilde: Comext, Eurostat, 2009.

1.3. Tidligere støtteprogrammer

I tidligere tid har EU ydet støtte til AVS-staternes banansektor ved finansiering af

- den særlige støtteordning (SSA)³ fra 1994 til 1999 og
- den særlige ramme for bistand (SFA)⁴ fra 1999 til 2008.

Begge programmer var rettet mod at hjælpe traditionelle bananeksporterende AVS-stater⁵ med at tilpasse sig ændringer i EU's markedsordning for bananer og de ændringer i tolden, som sandsynligvis ville indtræffe. Der blev specifikt fokuseret på at hjælpe modtagerlandene med

- at producere bananer konkurrencedygtigt og/eller
- at diversificere deres økonomi i retning af andre sektorer for at mindske deres afhængighed af bananer.

Det har i almindelighed givet gode resultater, skønt der stadig er visse problemer, særlig i lande, hvor diversificering var en prioritet⁶. Fire lande - Kap Verde, Grenada, Madagaskar og Somalia - reducerede gradvis deres eksport til EU og indstillede den i sidste ende. To ikke-traditionelle AVS-bananleverandører - Den Dominikanske Republik og Ghana - har udnyttet deres præferenceadgang til EU-markedet til at etablere sig som bananeksporterende lande i senere år og har således ikke kunnet drage fordel af SSA eller SFA.

2. DE NYE LEDSAGEFORANSTALTNINGER FOR BANANER

2.1. Målsætninger, modtagere og indsatsområder

Med disse ledsageforanstaltninger ønsker Europa-Kommissionen at støtte tilpasningen til konsekvenserne af den nye MFN-told i ti AVS-stater, som har leveret over 10 000 tons bananer i gennemsnit til EU i de sidste ti år: Belize, Cameroun, Côte d'Ivoire, Dominica, Den Dominikanske Republik, Ghana, Jamaica, St. Lucia, St. Vincent og Grenadinerne og Surinam.

Foranstaltningerne skal bidrage til at udfylde en lakune i EU-samarbejdet med AVS-staterne, som er at mindske fattigdommen, fremme bæredygtig vækst og sikre landenes gnidningsløse integration i verdensøkonomien. De skal støtte tilpasningen i de forskellige lande under hensyntagen til deres egne politikker og tilpasningsstrategier. Der fokuseres fortrinsvis på tre mål:

- a) *Forbedre sektorens konkurrenceevne.* Målet er at støtte bananeksportørerne til at blive mere konkurrencedygtige i lande, hvor producenterne har en god chance for at tilpasse sig udviklingen i verdenshandelen på længere sigt.
- b) *Fremme økonomisk diversificering.* Målet er at hjælpe områder, som i øjeblikket er afhængige af bananeksport, til at skabe andre indkomstkilder til at

³ Rådets forordning (EF) nr. 2686/94 af 31. oktober 1994.

⁴ Rådets forordning (EF) nr. 856/1999 af 22. april 1999 og Kommissionens forordning (EF) nr. 1609/1999.

⁵ Belize, Cameroun, Côte d'Ivoire, Dominica, Jamaica, Kap Verde, Madagaskar, St. Lucia, St. Vincent og Grenadinerne, Somalia og Surinam.

⁶ Se "Toårig rapport om den særlige ramme for bistand til traditionelle AVS-bananleverandører", KOM(2010) xxxx.

reducere deres sårbarhed, hvad enten denne nye indkomst supplerer eller erstatter indkomst fra bananeksport.

- c) *Tackle de bredere konsekvenser af tilpasningen for beskæftigelsen, uddannelse og sundhedspleje, arealudnyttelse og miljøet.* Toldnedsættelserne vil sandsynligvis få sociale, miljømæssige og økonomiske følger for AVS-staterne, særlig hvis bananbranchen indskrænkes. Med tilpasningsstrategier kan der bødes på disse problemer, og der bør være støtte fra EU til rådighed herfor.

Modtagerlandenes tilpasningsbestrebelse vil variere fra land til land afhængigt af, hvor vigtig banansektoren er for økonomien, hvor stor eksporten til EU er, og hvor hurtigt de kan omstille sig. Med en ekstra indsats vil nogle lande fortsat kunne klare konkurrencen på et mindre beskyttet marked, medens andre sikkert vil skulle finde andre løsninger. Foranstaltningerne bør derfor være afpasset efter de enkelte landes situation og indarbejdes i deres bredere landbrugs- og udviklingsstrategier.

2.2. Gennemførelsesbestemmelser

Landespecifikke strategier kan hjælpe landene til at tilpasse sig de nye markedsvilkår og orientere EU-støtten i den rigtige retning, således at foranstaltningerne bliver relevante og effektive. Hvert land skal opstille - eller hvor der allerede findes en sådan, ajourføre - sin specifikke nationale tilpasningsstrategi for banansektoren sammen med sektorens interesser på linje med landets bredere landbrugs-, miljø- og beskæftigelsespolitik og udviklingsstrategier. I strategierne indarbejdes erfaringer og resultater fra tidligere bananstøtteprogrammer, hvis dette er relevant, og de skal baseres på yderligere vurderinger af udsigterne under den nye handelsordning. På baggrund af disse nationale tilpasningsstrategier vil der blive opstillet en flerårig EU-støttestrategi, som skal være sammenhængende med EU's landebistandsprogrammer. Strategierne vil desuden blive screenet for at fastslå, om der er behov for strategiske miljøvurderinger (SMV).

BILAG 1: EU-IMPORT FRA DE VIGTIGSTE TRADITIONELLE AVS-BANANLEVERANDØRLANDE, I TONS, 1999-2008

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	(Gennemsnit 1999-2008)
Belize	55 650	68 558	51 609	38 178	73 806	80 292	74 189	73 207	62 357	82 146	65 999
Cameroun	160 638	204 978	215 455	229 913	293 091	260 056	252 912	252 702	221 821	279 530	237 110
Kap Verde	10	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Côte d'Ivoire	192 522	200 163	216 699	210 788	202 034	208 948	183 752	221 791	189 438	216 583	204 272
Dominica	27 583	27 713	17 516	17 467	10 472	12 167	12 814	13 298	7 291	10 281	15 660
Den Dominikanske Republik	42 217	59 807	85 886	97 331	109 434	101 337	144 683	176 757	206 362	170 464	119 428
Ghana	2 526	2 972	3 345	3 201	928	1 788	4 207	22 404	34 134	45 951	12 146
Grenada	621	784	591	557	448	406	0	0	0	0	341
Jamaica	51 635	40 941	42 958	40 600	41 775	28 660	11 654	31 863	18 371	40	30 850
Kenya	19	10	1	3	1	0	0	0	0	1	4
Madagaskar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saint Lucia	65 532	72 566	34 727	49 313	32 520	42 872	28 243	36 726	30 456	38 512	43 147
Saint Vincent og Grenadinerne	37 910	42 923	30 829	32 520	20 911	23 962	15 893	17 239	13 792	8 975	24 495
Surinam	39 029	34 234	28 720	6 548	0	19 387	35 258	45 119	58 788	65 812	33 290
Tanzania	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Kilde: Comext Eurostat 2009.